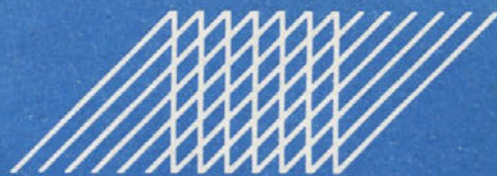

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

ŠTEVILKA 6 LETO XIV JUNIJ 1986

Nekdanji borci danes ne hodijo s puškami in bombami v patrolje in naskoke in se ne preganjajo v hajkah, temveč se zbirajo na sestankih, konferencah in kongresih. Od njihovega zadnjega kongresa ni minilo še veliko časa, zato se ob dnevu borca spomnimo pomena tega kongresa za naš družbeni razvoj in problemov, na katere so borci opozorili. Z razreševanjem podobnih težav so se srečevali tudi ostali kongresi. Naj na kratko opozorim na nekatere najbolj pereče.

Na kongresu so skušali dopovedati, da bi morali bolj, skrbneje in odgovorneje krojiti lastno usodo. Poleg tega je ta zbor izzvenel kot močna himna bratstvu in enotnosti.

Kot na vseh ostalih ravneh so se tudi tu množili glasovi, ki so klicali k racionalizaciji, demokratizaciji in moralizaciji naše družbe, skratka po rehabilitaciji klasičnih vrednot, ki so

globoko potonile v naši lagodni vsakdanji praksi.

Res je, da je lahko vzklikati in v nedogled ponavljati revolucionarna gesla, teže pa je najti sredstva in načine, da seme teh gesel vcepimo v živo in zamotano družbeno tkivo.

Borci, ki so kravno doživeli in oblikovali svojo zgodovinsko epoho v svojih razpravah, niso obšli gospodarskih, družbenih in političnih problemov.

Ob vprašanju, kaj je treba spremeniti, da bi preživeli in se zagnali bolj ognjevito in sproščeno v prihodnost po samoupravni poti, ki naj bo okleščena vsega preživelega in tistega, kar nas vleče nazaj, so predpostavili kot edino možno alternativo, kot edino možno pot, ki nam je ostala, povečanje proizvodnje, in to takšne, da bomo lahko z izvozom učinkoviteje zdravili plačilno-bilančni primanjkljaj, znova pridobili zaupanje zunanjih kreditorjev

in šele potem tudi povečali življenjsko raven.

Odkar živimo v razmerah družbene krize, se med ljudmi vse bolj krepi spoznanje, da učinkovit razvoj ne more temeljiti na navidezni idejni skladnosti, temveč le na demokratičnem boju mnenj, stališč in argumentov.

Kakorkoli že bomo v prihodnje uveljavili naš družbeni razvoj, upoštevati bomo morali, da je na sedanji stopnji razvoja proizvodnih sil družbe blagovna proizvodnja objektivno nujna in da je prav uveljavitev ekonomskih zakonitosti bistven pogoj za napredek socialističnega samoupravljanja.

Politični sistem bo treba v prihodnje razvijati v takšno politično demokratizacijo, ki temelji na izražanju izvirnih interesov in pobud ljudi, ki mobilizira ustvarjalnost, procese razvoja in demonopolizira centre odločanja.

Borci vidijo v doseganju teh in drugih ciljev ter nalog stvarno možnost za ponoven vzpon v razvoju naše družbe, za ohranjanje in razvijanje samoupravne poti, politike neodvisnosti in neuvrščeniosti, za razvoj socialistične samoupravne demokracije kot oblike uresničevanja zgodovinskih interesov delavskega razreda, njegovega osvobajanja in osvobajanja vseh ljudi, kakor tudi za ustvarjanje vedno novih razsežnosti človekove svobode.

Tako naj bi kongres izzvenel kot stvaren dogovor za izhod iz revščine in zagat, iz načrtovanih izgub in inflacije in kot dogovor za polne in sproščene demokratične odnose. Vse to so želje in ideje, ki bi naš težko naloženi in razmajani jugoslovanski koleselj resnično in učinkovito potisnile v klanec. Ideje, ki bodo produktivne zato, ker domujejo v razumevanju, poznavanju in strpnosti in ker se hkrati neizprosno borijo proti vsemu nedorečenemu, nelepemu in kvarnemu.

D. M.

Ob 13. kongresu ZKJ

Zgodovina politične partije ni nikoli samo zgodovina njenih kongresov, kongresi so jisti, katerih se najbolj spominjamo in jih najbolj podrobno spremljamo. Tu se odreja smer plovbe, s tem da je plovba vedno bolj negotova ki so načrti. V partiji in širše v družbi je mnogo organizacije, vendar tudi nemalo spontanosti. Bistveno se predvideva, ostalo se dogaja.

Tako je bilo tudi v našem razvoju med 12. in 13. kongresom ZKJ. V preteklih štirih letih se je zgodilo marsikaj nenačrtovanega, saj ni žetve brez setve. A pri nas je bila žetev zelo grenka: enkrat kot davek, plačan s drastičnim padanjem standarda, drugič kot neugodna nočna seja skupščine z grožnjo finančnega stečaja, tretjič kot resna socialna razsoljenost, četrtič kot surov ideološki obračun itd. To so bila v resnici težka štiri leta, mogoče najtežja v povojni zgodovini Jugoslavije glede na socialne in politične posledice, ki so hočeš nočeš pustile sledove tako na posameznikih kot na družbi.

Pred štirimi leti je bil prvi povojni kongres brez Tita, vendar pod globokom vplivom njegovega odhoda s scene in pod pritiskom dogodkov, ki so izbruhnili tako v politiki (Kosovo) kot v ekonomiji (dolgotrajni). Javnost, partijska in ostala, je bila presenečena nad globino krize in je sprejela tisto, kar je bilo v tem trenutku možno in ni

zahtevala nekaj, kar bi bilo nemogoče. Ne samo kosovski in dolžniški primer, marveč tudi simptomi medrepubliškega zbadanja, znamenja ekspanzije politične birokracije in znaki blokade sistema so vplivali na to, da je na 12. kongresu bilo več vprašanj kot odgovorov. Na 13. kongresu bi vendar morala priti do polnega izraza zavest, da smo do vratu v krizi in da ni več časa za sholastične debate brez jasnih ukrepov in rešitev. Stanje, kakršno je, se lahko nadaljuje le ob veliki nevarnosti za politično in socialno stabilnost dežele. Kolikor že je v naši situaciji vpliva zunanjih, svetovnih okoliščin, pa je bila kriza spočeta na naših tleh, na lastnih slabostih, na nepripravljenosti, nesposobnosti in neorganiziranosti. Resnici moramo pogledati v oči. Čim prej in čim popolneje bomo to storili, lažje bomo našli pozitivni program razvoja in ga uresničili. Tarnanje in jadikovanje ne deluje pozitivno, z njima se ne da mobilizirati ljudi, ki so apatični, brez pravih motivov. Podatek iz neke novejšje raziskave, da 42 odstotkov ljudi vidi izhod v politiki »trde roke«, bi nas moral zaskrbeti vsaj toliko kot sama kriza, v kateri naša družba je. Kjer je občutek politične odgovornosti in občutek pripadnosti, če se hoče vse prepustiti nekemu tam »zgoraj« ki bi vse to »rešil« s svojo čarobno palico

(mogoče tudi z batino)? Ali res tolikšno število ljudi ni pripravljeno angažirati se, ampak zaupajo v »uspešnejše« in »močnejše« metode?

Kako vrniti ljudem optimizem, upanje in prepričanje, da kriza ni usodna in večna? Najbolj od vsega nas mora skrbeti zaskrbljen obraz naših ljudi, izguba občutka za dober humor (analizirajte vice, pa boste videli, da so, ali patetični, ali pesimistični), pomanjkanje samozavesti, izguba hrabrosti. Povratek izgubljenih vrednot ni stvar psihologije, to je vprašanje politike, njene utemeljenosti, argumentacije, njenih osebnosti in njene propagande. V zadnjem času, točneje v zadnjih mesecih, so sicer neka izboljšanja, pozitivni vidiki plodnejše politike uspešnejšega dogovarjanja, razumnejšega načrtovanja in vedrejšega pogleda na našo bližnjo prihodnost. Kosovski problem je dosegel višek in realno je — čeprav vedno z veliko previdnostjo — pričakovati izboljšanje odnosov v pokrajini, problem dolgov je ublažen z razumevanjem tujih partnerjev in pušča večji manevrski prostor za boljše usmeritev gospodarstva. Nova vlada je pričela svoj mandat s hotenjem, da odpre vrata tržnemu gospodarstvu in ublaži problem nezaposlenosti s stimulacijo drobnega gospodarstva. Dosežen je določen, čeprav minimalen konsenz glede sprememb v političnem sistemu, kar je lahko tako dovolj kot pre malo, odvisno od stopnje (ne)tolerantnosti za prak-

tične spremembe odnosov v družbi. Do določene mere se je izkristaliziral skupni jezik glede deviznega, bančnega in zunanjetrgovinskega sistema, kar je leta blokiralo tako posel kot zaupanje. Obnovljene so temeljne ideje dolgoročnega programa, to pot z večjimi možnostmi, da ne ostanejo mrtva črka na papirju...

Politika je v dobršni meri uspešna razediniti to deželo s tem, ker je preveč branila svoj interes, a zapostavljala interese ostalih, tudi interese celote, s tem, ker ni imela vizije, ker je uvedla diktat pragmatizma. Ali lahko moderna tehnologija in moderni razvoj podre le tiste odvečne meje, ki so se postavile tam, kjer zavirajo družbeno, ekonomsko, kulturno in nacionalno afirmacijo? Socializem ne more biti religija, ki obljublja (nekoč, ni važno kdaj). Ljudje so že siti kdo ve kakšnih težav in zahtevajo rezultate in ne samo obljube. »Potekel je rok za opravičila«, je rekel delegat na enem izmed republiških kongresov. »Za stanje, v katerem smo, ne morejo biti krivi drugi razen nas. Vendar nismo enako krivi, ne glede na to, kaj kdo govori.«

Na 12. kongresu so bila vprašanja odgovornosti začeta, na 13. bodo postavljena gotovo še ostreje; v tem času so mnoge stvari brez bolečin privedene do konca tako, da je tudi s te strani objektivno ugodnejša situacija, da se partijski pogled obrne k tistemu, kar prihaja, a ne (samo) k tistemu, kar je bilo. Težko je sprejeti logiko: bilo

13. KONGRES SKJ

in minilo! Iz preteklosti, pa tudi iz njenih napak, se lahko dosti naučimo. Najcenejša je tuja šola. Vendar tudi lastna ni draga, če se v njej res želimo kaj naučiti.

Preteklo obdobje med dvema kongresoma daje mnoge možnosti za prepričljive lekcije o tem, kaj se dogaja, ko je partija odsotna ali prisotna na napačen način. Kaj se dogaja, ko se v ekonomiji uvedejo

zakoni politike namesto zakona svobodne, tržne cirkulacije? Kaj nastane, ko se absolutizira parcialno na škodo skupnega, družbenega interesa? Kaj se zgodi, ko volku politične birokracije zaupamo varstvo samoupravnih in delegatskih ovc? Kaj izbruhne, ko se nacionalni interesi začno ograjevati z debelimi, nenaravnimi plotovi, namesto da se pusti, da se svobodno razvijajo, prežemajo in združujejo v harmonično celoto?...

V času 12. kongresa ZKJ je bil položaj v družbi dramatičnejši kot sedaj. Sam kongres je minil v znamenju polemike, vendar ne tudi panike. Sedaj, v času 13. kongresa, je stanje v družbi in okoli nje v biti mirneje, vendar še vedno dovolj izivajoče za kritično oster, vzročen in odgovoren govor o krizi in njenem izvoru in še posebej o metodah, sredstvih in močeh za njeno premagovanje.

Kongres bo uspel toliko, kolikor bo spregovoril odprto in odločil zrelo.

ZVONE PRESKAR

Iz dela samoupravnih organov

Delavski svet delovne organizacije je na svojem 1. zasedanju 15. maja 1986 spremenil enotno politiko povračil stroškov, osebnih in ostalih prejemkov, ki se obračunavajo iz sredstev za osebne dohodke, iz materialnih in drugih poslovnih stroškov ter iz sredstev skupne porabe in sicer:

I. PREJEMKI IZ SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE

	staro	novo
1. Izmenski dodatek:		
— enoizmensko delo	0	0
— enoinpolizmensko delo	581,00 din	871,00 din
— dvoizmensko delo	775,00 din	1.162,00 din
— dvoinpolizmensko delo	969,00 din	1.453,00 din
— troizmensko delo	1.356,00 din	2.034,00 din
— troinpolizmensko delo	1.550,00 din	2.325,00 din
— štiriizmensko delo	1.937,00 din	2.905,00 din
2. Dodatek za deljen delovni čas:		
— prekinitve dela od 1 do 2 uri	1.391,00 din	2.086,00 din
— prekinitve dela nad 2 uri	2.782,00 din	4.173,00 din

Dodatek za izmensko delo in dodatek za deljen delovni čas sta skladno z določili pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za OD TOZD in DSSS povečana za 50% v odnosu na prejšnjo vrednost dodatkov.

Sprememba se uporablja od 1. 5. 1986 dalje.

II. OSEBNI DOHODEK PRIPRAVNIKOV

Osnove za obračun osebnega dohodka pripravnikov:

— SS : 62 — 73% OD SRS/85	33.301,00	— 39.209,00 din
— VŠ — 83 — 94% OD SRS/85	44.580,00	— 50.488,00 din
— VS : 100 — 110% OD SRS/85	53.711,00	— 59.082,00 din

Osebni dohodek pripravnikov se lahko na predlog mentorja poveča do največ 20%. Morebitno povečanje OD mora mentor do 3. v mesecu predlagati komisiji za delovna razmerja TOZD ali DSSS. Osebni dohodek pripravnikov se valorizira za nazaj z dnem, ko Zavod SR Slovenije za statistiko objavi v Uradnem listu SRS povprečni mesečni OD na zaposlenega v gospodarstvu SRS za predhodno leto.

Sprememba velja od 1. 1. 1986 dalje.

III. OSEBNI PREJEMKI IZ MATERIALNIH STROŠKOV

1. Nagrade učencem na obvezni počitniški praksi:

Osnova za obračun nagrade je 20% OD SRS/85 ali 10.742,00 din.

— odl. : osnova x 2,00 = 21.484,00 din

— pd. : osnova x 1,70 = 18.261,00 din

— db. : osnova x 1,40 = 15.039,00 din

— zd. : osnova x 1,00 = 10.742,00 din

2. Nagrada študentom na obvezni počitniški praksi

Osnova za obračun nagrade je 24% OD SRS/85 ali 12.891,00 din.

— odl. : osnova x 2,50 = 32.227,00 din

— pd. : osnova x 2,10 = 27.071,00 din

— db. : osnova x 1,70 = 21.915,00 din

— zd. : osnova x 1,30 = 16.758,00 din

Spremembe veljajo od dneva potrditve na delavskem svetu DO.

IV. PREJEMKI IZ SREDSTEV SKUPNE PORABE

1. Nagrade ob odhodu v pokoj:

— do 20 let dela v združenem delu: 2 OD SRS/85 ali 107.422,00 din

— nad 20 let dela v združenem delu: 3 OD SRS/85 ali 161.133,00 din

2. Pomoč ob smrti delavca Novoteksa:

— pomoč znaša 3 OD SRS/85 ali 161.133,00 din

3. Pomoč ob smrti v ožji družini:

Če je delavcu, (delavki) Novoteksa umrla žena (mož) ali otrok, je upravičen do enkratne pomoči v višini enega (1) povprečnega OD zaposlenih v DO v preteklem letu ali 41.740,00 din.

4. Nagrade ob delovnih jubilejih:

— za 10 let delovne dobe največ 60% OD SRS/85 ali 32.227,00 din

— za 20 let delovne dobe največ 90% OD SRS/85 ali 48.340,00 din

— za 30 let delovne dobe največ 120% OD SRS/85 ali 64.453,00 din

Konkretno višino nagrade do najvišje možne meje določa delavski svet TO oziroma DSSS glede na razpoložljiva sredstva po planu skupne porabe.

Povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu SR Slovenije je v letu 1985 znašal 53.711,00 din.

Spremembe veljajo od dneva potrditve na delavskem svetu DO.

V. DODATEK ZA STANJE PRIPRAVLJENOSTI IN DEŽURSTVO

Po določilih pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke pripadajo delavcem za čas dežurstva, stanje pripravljenosti, gasilskih vaj in vaj civilne zaščite dodatki v naslednji višini:

	staro	novo
1. Dežurstva		
— dnevna ura	241,70 din/uro	386,70 din/uro
— nočna ura	362,40 din/uro	579,80 din/uro
— nedeljska ura	362,40 din/uro	579,80 din/uro
— nedeljska nočna ura	483,30 din/uro	773,30 din/uro
2. Vaje in izobraževanje:		
— udeležba na vajah	186,60 din/uro	298,60 din/uro
— vodja na vajah	241,70 din/uro	386,70 din/uro
3. Mesečni dodatek:		
— orodjar	2.198,00 din/mes	3.517,00 din/mes
— poveljnik	2.744,00 din/mes	4.390,00 din/mes

Povečana nadomestila se obračunavajo od 1. 5. 1986 dalje.

VI. OSEBNI PREJEMKI IZ DRUGIH POSLOVNIH STROŠKOV

	staro	novo
1. Dnevnice		
— cela od 12 do 24 ur	2.606,00 din	3.066,00 din
— polovična od 8 do 12 ur	1.357,00 din	1.591,00 din
— znižana od 6 do 8 ur	974,00 din	1.156,00 din
— znižana za trg. zastopnika na sejmu v kraju bivanja	974,00 din	1.156,00 din
— znižana za delavca, ki potuje v Ljubljano ali Zagreb	400,00 din	700,00 din
2. Stroški prenočevanja (20. člen DD):	staro	novo
— za hotele višje kategorije (visoka A in visoka B)	2.000,00 din	3.500,00 din
— brez računa	734,00 din	950,00 din
3. Stroški za ločeno življenje (24. in 25. člen DD):		
— stroški za stanovanje največ	16.515,00 din	21.348,00 din
— stroški za prehrano največ	23.454,00 din	27.594,00 din
4. Terenski dodatek (23.—25. člen DD):		
— dnevno	1.042,00 din	1.226,00 din

Spremembe veljajo od dneva potrditve na delavskem svetu DO.

VII.

Učencem na proizvodnem delu in delovni praksi se izplača nagrada po naslednji tabeli.

letnik	ZU opravljeno delo	U opravljeno delo	MU opravljeno delo
I.	20%	10%	0—5%
II.	25%	12%	0—5%
III.	30%	15%	0—5%
IV.	35%	17%	0—5%

Nagrado za učence na proizvodnem delu in delovni praksi se obračunava v odstotkih od povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v gospodarstvu SRS za preteklo leto glede na uspešnost

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani) opravljenega dela in na letnik, v katerem se učenec nahaja. Nagrada je predvidena za en mesec proizvodnega dela.
Nagrado za učence na proizvodnem delu in delovni praksi se obračunava za šolsko leto 1985/86 in dalje.

VIII.

Delavski svet je sprejel tudi predlog za povišanje honorarjev za sodelovanje pri tovarniškem glasilu, in sicer:

- enostolpna tiskana vrstica pismenega prispevka 7,50 din
- risbe — modni kotiček, karikature ipd. za 1 cm² površine 7,50 din
- sestava in izdelava križanke — za vsak pojem 18,00 din
- diagrami, načrti, grafikoni, risne tabele... dvojna cena pokrivanja vrstic

IZIDI REFERENDUMA

V vseh temeljnih organizacijah delovne organizacije Novoteks, razen v TO Konfekcija Pionir Prnjavor, je bil 22. maja 1986 izveden referendum. V TO Konfekcija Pionir Prnjavor so referendum izvedli 6. junija 1986.

Na referendumu so delavci vseh temeljnih organizacij odločili o sprejemu:

- skupnih temeljev za pripravo srednjeročnih planov TO in DO,
- sprememb in dopolnitve statuta delovne organizacije in samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo.

Delavci temeljnih organizacij Tkanina, Predilnica Metlika in Konfekcija I Novo mesto so sprejemali tudi spremembe in dopolnitve statuta TO in samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev TO.

Izidi glasovanja so naslednji:

SKUPNI TEMELJI ZA PRIPRAVO SREDNJEROČNIH PLANOV TO IN DO

TO, DE	vpisanih delavcev	glasovalo	%	ZA	%	Proti	Neveljavne
TO PREDILNICA M.	355	311	87,60	286	80,56	19	6
TO TKANINA							
— skupaj	868	738	85,02	581	66,93	135	22
— predilnica	150	123	82,00	107	71,33	16	
— priprava	170	141	82,94	116	68,23	25	
— tkalnica	197	178	90,35	152	77,15	16	10
— oplemenitilnica	268	219	81,71	156	58,20	58	5
— IVS	83	77	92,77	50	60,24	20	7
TO KONFEKCIJA I	254	248	97,63	210	82,67	36	2
TO KONFEKCIJA II	311	272	87,46	236	75,80	31	5
TO KONFEKCIJA III	743	561	75,00	520	69,90	35	6
TO KONF. PIONIR	315	255	80,95	235	74,60	20	—
TO TRGOVINA	133	112	84,20	108	81,20	4	—
SKUPAJ DO	2979	2497	83,82	2176	73,04	280	63

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE STATUTA DELOVNE ORGANIZACIJE IN SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽITVI V DO NOVOTEKS

TO, DE	vpisanih delavcev	glasovalo	%	ZA	%	Proti	Neveljavne
TO PREDILNICA M.	355	311	87,60	286	80,56	19	6
TO TKANINA							
— skupaj	868	738	85,02	581	66,93	135	22
— predilnica	150	123	82,00	107	71,33	16	
— priprava	170	141	82,94	116	68,23	25	
— tkalnica	197	178	90,35	152	77,15	16	10
— oplemenitilnica	268	219	81,71	156	58,20	58	5
— IVS	83	77	92,77	50	60,24	20	7
TO KONFEKCIJA I	254	248	97,63	210	82,67	36	2
TO KONFEKCIJA II	311	272	87,46	236	75,80	31	5
TO KONFEKCIJA III	743	561	75,00	520	69,90	35	6
TO KONF. PIONIR	315	255	80,95	234	74,28	20	1
TO TRGOVINA	133	112	84,20	108	81,20	4	—
SKUPAJ DO	2979	2497	83,82	2175	73,01	280	64

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE STATUTA TEMELJNE ORGANIZACIJE IN SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽEVANJU DELA DELAVCEV TOZD

TO, DE	vpisanih delavcev	glasovalo	%	ZA	%	Proti	Nebel.
TO PREDILNICA M.	355	311	87,60	286	80,56	19	6
TO TKANINA							
— skupaj	868	738	85,02	581	66,93	135	22
— predilnica	150	123	82,00	107	71,33	16	
— priprava	170	141	82,94	116	68,23	25	
— tkalnica	197	178	90,35	152	77,15	16	10
— oplemenitilnica	268	219	81,71	156	58,20	58	5
— IVS	83	77	92,77	50	60,24	20	7
TO KONFEKCIJA	254	248	97,63	210	82,67	36	2

Anica

Ekскурzija v NE Krško

Učenci 1. letnika srednje šole za tekstilce ob delu imamo v okviru programa rednega pouka tako kot ostali usmerjenci tudi naravoslovne in kulturne dejavnosti. Za vsako od teh dejavnosti sta rezervirana dva dneva. Pri naravoslovju smo že obdelali temo okolje, druga tema pa je energija. Odločili smo se za ekskurzijo. Profesorji, zadolženi za organizacijo, so skupaj z nami pripravili program ekskurzije. Vodja naravoslovnih dejavnosti je rezervirala ogled nuklearne elektrarne Krško, razredničarka pa je ob povratku pripravila ogled samostana v Kostanjevici. Pri športni dvorani smo rezervirali minibus in v četrtek, 22. 5. 1986, krenili na pot v Krško. Z nami je šla prof. Valentinčičeva ter tov. Pucelj.

Ob 15. uri nas je pred vhomom v nuklearno pričakal tov. Primožič in nas takoj seznanil z zelo strogi varnostnimi ukrepi, ki veljajo pri proizvodnji nuklearne energije. Tako smo morali vsi, kljub predhodni najavi, predložiti osebne izkaznice, brez katere ne more nihče v prostore elektrarne. Najprej nas je povabil na ogled filma. Na poti v projekcijsko dvorano so deževala vprašanja vsem našim spremljevalcem. Jasno. Na ogledu smo bili ravno v času po katastrofi v Černobilu. Tov. Primožič nas je potolažil, da do česa podobnega pri njih ne more priti.

Film nam je prikazal prvo polnjenje jedrskega reaktorja. Z zanimanjem smo spremljali dogajanja. Vse je zelo avtomatizirano, procese pa vodi tehnično visoko podkovano osebje. Videli smo tudi, kako pomemben je človeški faktor. Vsaka najmanjša nepazljivost sicer ne vodi v katastrofo (gorilni elementi so slabo aktivni), je pa lahko zelo zelo draga, če se poškodejo elementi.

Po končanem filmu smo si ogledali prostore elektrarne. Elektrarna je zelo velika. Videli smo cevi iz spleta hladilnih sistemov. Teh je res veliko in pravi čudež je, da se vse to ne pomeša. Za hlajenje

reaktorjev porabijo 25 m³ vode na sekundo (dve do tri Krke). Zato imajo velike probleme v sušnem času, kadar nivo Save preveč pade. Kritični pretok je 75 m³ savske vode na sekundo. Zaradi tega so zunaj postavljeni hladilni stolpi z rezervno vodo. »Elektrarna zelo malo ali skoraj nič ne onesnažuje okolice v nasprotju s tovarno celuloze Krško,« nam je pri slovesu zatrdil Primožič.

Pot smo nadaljevali v Kostanjevico. Pred samostanom smo si eni z večjim drugi z manjšim zanimanjem ogledovali lesene skulpture, imenovane FORMA VIVA. Kot vemo, sem prihajajo umetniki iz celega sveta. Največ je naših in Japoncev. Zaradi zelo hude vročine smo se nato malce osvežili v hramu, ki se nahaja v kletnih prostorih samostana. Da ne bi izgubljali časa, nam je spremljevalec kar tu v kratkih besedah orisal zgodovino tega zanimivega objekta. Ko smo se že osvežili, smo vsi skupaj krenili v galerijo, kjer se nahaja množica slik naših eminentnih rojakov, dolenskih Benečanov. Vseh si nismo mogli natančno ogledati, zato se je vsakdo ustavil tam, kjer je bilo zanj zanimivejše. Ljudje smo različni in vsak ima svoj okus. Kljub vsemu nas je vse najbolj pritegnil prostor, kjer se nahajajo dela Božidarja Jakca.

Po vrnitvi v Novo mesto smo se zahvalili spremljevalcema in se vsedli v hladno senco restavracijskega vrta, kjer smo strnili vtise. Poleg tega, da smo spoznali košček dolenske zemlje, je bilo največ vredno naše druženje. Sklenili smo, da ob priliki organiziramo še kakšno podobno ekskurzijo.

Udeleženci ekskurzije v NE Krško

Dopisujte v vaše in naše glasilu!

(Predpoletne težave Metlike)

Naša Predilnica Metlika se iz dneva v dan vse bolj širi in modernizira.

Ko vstopiš na Novoteksovo ozemlje, se od daleč blešči rumeno-zeleni, na novo postavljeni šotor. Pa ne za taborjenje, ampak kot skladišni prostor. Ta šotorski objekt je vreden več kot staro milijardo, ne upoštevajoč postavljeno novo asfaltno ploščo. Novi skladiščno-šotorski prostor nas bo rešil velikih problemov, saj smo že lep čas bili v stiski z odlaganjem surovin in gotove preje.

Znotraj tovarniškega poslopja so že resne spremembe, saj naši stroji vsakih nekaj let spreminjajo svoje položaje kot tudi naši posamezni funkcionarji. Novi predilni stroji, uvoženi iz Francije, so lep čas obratovali z že znanimi predilniškimi problemi, poleg tega se je v zadnjih dveh mesecih zataknilo pri pomanjkanju materiala. Ta čas naši »Francozi«, kot jim po domače rečemo, stojijo in se lepo prašijo. Pa nič zato, saj imamo dovolj delovne sile, da jih bodo po potrebi posesali.

Nova predpredilna linija, ki jo trenutno še montirajo je bolj zanimiva in privlačna. Trenutno še brez hrupa, kar bo za naša ušesa »zdravilo«, je pa tudi paša za oči. Lažje vse to avtomatiziramo, samo moramo še našo delovno silo kompjuterizirati in avtomatizirati ter tudi nekaj poučiti... Saj smo vendar na pragu 21. stoletja, a naše znanje o tehnologiji in računalnikih je zelo revno.

Po uporabi zaščitnih sredstev, mislim na vato za ušesa, ki jo moramo nositi in se bolj težko prilaga naši ušesni školjki, saj enostavno izpade ali pa uide v notranjost ušesa, se naši ljudje težko navajajo na novitete glede tega, da bi marsikomu morali prej zapreti usta namesto ušes. Oboje se vendarle ne da.

Pri trenutni montaži se malo zatika, saj je delovni čas za naše slavne monterje od 6. do 18. ure tako naporen in »dobro« plačan, da si ob plačilnem dnevu preklet od glave do pete. Pa nič huđega, saj so se na nedavni »vigredi« malo ohladili. Žalostno, toda resnično, to ni stimulatívno. Kdor ne verjame, naj preveri.

Ker se bliža poletni čas, ko se bomo predali soncu in vodi, je letošnji regres marsikoga rešil iz finančnih težav da o bogati ponudbi počitnic ne govorimo. Saj so vse zmogljivosti v naših domovih in prikolicah tako zasedene, da bi morali tudi po dve družini spat v eni enoti.

Res, marsikomu termini niso bili všeč, saj 7. mesec odstopamo našim pridnim šiviljam, zato se bomo morali v 8. mesecu večina od nas tudi s tem zadovoljiti, seveda pod pogo-

jem, da bo sonce grela in bo morje toplo. Tudi to je dosti boljše kot nakanje nog v »lavorjih«.

Edini problem bodo tako težko dobljeni dopusti, saj kadar za njih prosimo, je slika podobna raztegotvanju »čigume«. Pa za to imamo tudi iznajdljive ljudi, ki se namesto na inovacijsko-tehničnem področju pojavljajo na inovacijsko-zdravstvenem področju. Kaj vse človeka ne boli tisti dan, ko pride po bolniški list? Bi se lahko čudili, da je še živ. Ampak to so že posamezne umetnosti.

Zadnjih nekaj mesecev vse več novih delavcev sprejemamo in čez čas se pri njih opazi zavihan nos, pa ne vem, ali zaradi stranišč, ki res malo preveč na daleč zaudarjajo, ali zaradi njim tako ljubelega dela. Saj smo že toliko delavcev zgubili, eni so celo odšli brez slovesa, da bi lahko Interpol za njimi poslal. Pa vse to skupaj ni tako huđo, malo pa jih bo treba prevzgojiti, kjer se še da, nekaj »pošlihtati«, pa bo šlo. Saj smo dobili tudi izkušenege de-

lavca, ki je v svojem kratkem življenju spremenil več služb, kot ima prstov na rokah, nog pa ne štejem. Zato je zguba časa, če se bomo vpraševali, kdo je odgovoren za to. Nič ne de, pri nas krivcev nikdar ni. Da sem o naših tako cenjenih tehnikih že govorila, ni potrebno omenjati, saj so že odšli stran. Mi ostali, ki smo še tukaj, se sprašujemo, ali smo kaj vredni, da smo še tukaj. Ker je danes nezaposlenih tehnikov in inženirjev dosti, ne bo težko število popolniti, saj že telefonske linije delajo, samo ne vem, kdo naj meni pomaga iz te »luknje«. Trkam na vrata pa mi jih pred nosom zaloputnejo, seveda če nisem zanimiv artikel v poletnem času.

No, vse to skupaj so predpoletne težave prevročega maja in še bolj vročega poletja, upanje je samo v tem, da nas bo Kolpa in morje malo razhladilo tako kot naše misli.

Pa vsem skupaj lepe in prijetne počitnice!

Snježana RAHJA

S športom proti obremenitvam današnjega dne

Le zdrav in fizično aktiven človek se prilagaja številnim obremenitvam okolja in na njih reagira tako, da mu ne škodujejo. Sposobnost prilagajanja na obremenitve je oslabiljena v času bolezni, utrujenosti ali fizične neaktivnosti.

Napetost zaradi številnih psihičnih dražljajev vpliva predvsem na živčevje in delovanje hormonskega sistema. Posledice se kažejo v neskladnem delovanju celotnega telesa.

V primeru ogroženosti ali strahu so mišice napete, srce hitreje utripa, spremeni se krvni pritisk,

občutimo notranjo napetost, nemir, razdražljivost in nespečnost. Pride do začaranega kroga, ker smo v takem stanju še veliko bolj občutljivi na ostale dražljaje, na katere sicer reagiramo hladno.

Posebna pozornost velja psihični napetosti, ki izhaja iz neskladja med zahtevami in obremenitvami delovnega mesta in delovnimi zmoglostmi posameznega delavca. Pogosto svoje zmoglosti precenjujemo, zato se počutimo negotovi, ogroženi, nezadovoljni. Ti občutki nelagodnosti nas nprestano spremljajo in ogrožajo naše zdravje ter delovno sposobnost. Kajenje, prekomerno už-

OBVESTILO

Obveščamo vse delavce DO Novoteks, naj v skladu s sklepom 4. seje DS tozda Tkanina tudi v drugih tozdih sprejmejo tak sklep, in sicer, naj vsi zaposleni v DO Novoteks morebitne spremembe svojega naslova takoj sporočijo kadrovske službi. S tem si bomo zagotovili ažurno in točno evidenco.

Kadrovske oddelek

Pozivamo sve, one, koji imaju želju da dopisuju u našem internom časopisu, a posebno apeliramo na poslovodni organ, sindikalnu organizaciju i ostale DPO te radnike u neposrednoj proizvodnji, da nam sa svojim pismenim priložima predstave svoju radnu sredinu, njene želje i običaje, da bi se i mi ostali sa njima što bolje upoznali i još više zblížili.

Smatramo, da bi to bila idealna mogućnost povezivanja naših radnika u svim OOUR naše radne organizacije.

Tom prilikom želimo naglasiti, da jezik nije prepreka.

vanje hrane in telesna neaktivnost še dodatno zmanjšajo odpornost proti psihičnim obremenitvam.

Kdo gre po stopnicah v višja nadstropja peš? Mnogim se zdi hoja oziroma vzpenjanje po stopnicah nečastno. Naporno telesno delo so prevzeli stroji. Delo se vse bolj mehanizira in avtomatizira. Napačno je misliti, da tehnični dosežki ogrožajo naše življenje. Saj si nihče ne želi povratka v kameno dobo! Nasprotno, veselimo se, da naše življenje in delo postaja enostavnejše. Boljši stroji omogočajo večjo proizvodnjo in boljše življenje nas vseh. Z razvito tehniko človek obvladuje naravo in si ustvarja več prostega časa.

Prosti čas moramo izkoristiti tako, da nadomestimo zmanjšano telesno aktivnost, seveda razumno, upoštevajoč posameznika. Iz službe bi šli lahko peš, večer bi izkoristili za dolg vzpenjanje, lahko bi se ukvarjali z gimnastiko, delali na vrtu ali v vinogradu.

Toda! Večina današnjih ljudi po končanem delu hiti, da pride čimprej domov. Vozijo se v prenatrpanih vozilih javnega prevoza ali pa z lastnim avtom skozi največje gneče. In doma: kuhanje kosila, pomivanje posode, čiščenje, večerja, pivo, slaščice, fotelji, televizija in spanje. Človek se nikoli povsem ne sprosti. Ko bere časopis, misli na probleme v službi, o napetostih na delovnem mestu. Vse to prispeva, da se zmanjša odpornost našega organizma. Postajamo splošno nezadovoljni, pa čeprav ni najti pravega vzroka. Takemu stanju se moramo upreti. Zelo uspešno je športno udejstvovanje, ki uravnovesi živčni sistem in telesne funkcije. Da bi dosegli dolgotrajno stabilnost našega organizma, je potrebna stalna telesna aktivnost. To lahko dosežemo s hojo, vožnjo s kolesom, smučanjem ali pa z delom v zelenjavnem vrtu. Dovolj je, da vsak dan porabimo za športno aktivnost deset minut ali dvakrat tedensko po pol ure. Aktivnost moramo prilagoditi svojim zmoglostim in letom. Izbrati moramo vaje, in sicer tako, da pri tridesetletniku pulz (bitje srca) ne preseže 150 do 160 udarcev na minuto oziroma pri šestdesetletniku 120 do 130 udarcev na minuto.

Priporočamo: Vsak dan izvajati 10 minut gimnastičnih vaj, vsak drugi dan 20 minut hoje ali zmerne teka.

Že po treh do štirih tednih take aktivnosti se okrepi delovanje srca, živčevja in ostalih telesnih funkcij, ki človeka ščitijo proti številnim obremenitvam okolja. Razbremenitev s športnimi vajami spoznamo po tem, da izgine nerazpoloženost, razdražljivost, občutek notranje napetosti oziroma izčrpanja. Vse to zamenja občutek ugodne sprostitve!

TATJANA GAZVODA

Obisk novih sodelavcev v Prnjavoru

Lepo vreme nas je spodbudilo, da smo organizirali v mesecu maju obisk našega novega tozda Pionir v Prnjavoru. Zavedali smo se, da je pred nami dolga pot. 24. maja v mesecu mladosti, rož, veselja in srečanj smo se odpeljali iz Novega mesta proti Prnjavoru. Da ne bi vse bilo kot navito, smo se odločili, da mimogrede skočimo še malo v Banja Luko, saj marsikdo še ni bil v tem delu Bosenske krajine. Zato smo si, kot je pač dopuščal čas, ogledali Banja Luko in njene znamenitosti, kolikor se jih je pač dalo ogledati v dveh urah. Ogledali smo si Ferhad-pašino džamijo in dokaj znani Kaštel. Zadovoljni in veseli smo nadaljevali pot proti Prnjavoru, majhnem kraju med hri-

bi, v katerem stoji naš novi tozd.

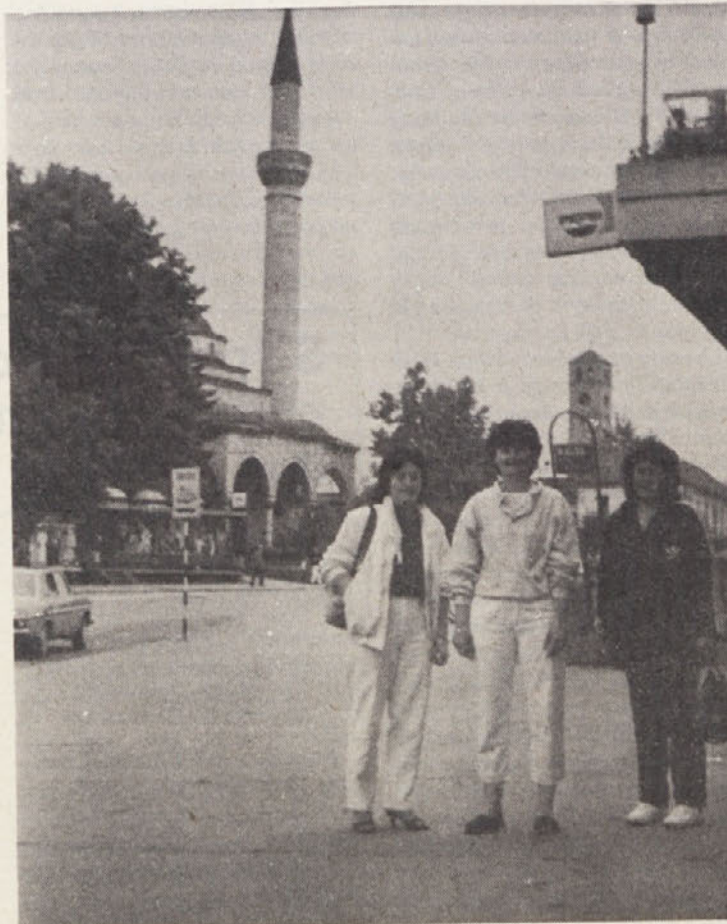
Kot je v teh krajih običaj, so nas toplo in prizrčno sprejeli. Ogledali smo si proizvodne prostore. Bili smo ne malo presenečeni, saj je strojni park, proizvodni prostori in sploh vse za naše pojme skoraj nemogoče. Po daljšem ogledu proizvodnje, kajti naše delavce je zanimalo vsako delo, še posebno tisto, katerega dela tudi sam, smo imeli v Prnjavoru kosilo.

Vsem, ki so kakor koli pomagali pri izvedbi izleta, se zahvaljujemo, sodelavcem tozda Prnjavor pa se še enkrat zahvaljujemo za topel sprejem in gostoljubje in jim želimo uspešno sodelovanje z Novoteksom.

JELICA, ZDENKA

Presenečeni, vendar nasmejani, toda v spoštovanju do tradicije in običajev se sezujemo.

Ferhad-pašina džamija je za nami. Veličastna v svoji vitkosti in tihi preteklosti.

Dolga pot je pred nami in tako je tudi naša Marjana zaigrala in pesem se je razširila po avtobusu: »Dolga je še pot, naj bo brez nezgod!«

Nestrpni, kaj bomo videli v džamiji, čakamo na vstop.

Stara trdnjava ob Vrbasu nas vabi v svoje naročje.

Posjeta novim suradnicima u Prnjavoru

Lijepo vrijeme nas je spodtaklo, da bi organizirali u maju mjesecu, posjetu našem novom OOUR-u »Pionir« u Prnjavoru. Bili smo svjesni da je dugi put pred nama ali ipak smo se 24. maja, mjeseca mladosti, cvijeća, veselja i susreta, odvezli iz Novog mesta proti Prnjavoru. Da ne bi bilo sve kao navijeno, smo se odlučili da usput svratimo malo u Banja Luku, jer mnogo tko od nas još nije bio u tom dijelu Bosanske krajine. Zbog toga smo, koliko nam je dopuštalo vrijeme, razgledali dijeli-mično Banju Luku i njene zna-menitosti, koliko se je dalo razgledati u dva sata. Nitko sigurno ne bi otišao iz Banje Luke, a da ne bi razgledao Ferhadpašinu džamiju i dosta poznati Kaštel. Tako ih i mi nismo zaboravili posjetiti. Zado-voljni i veseli smo nastavili put

proti Prnjavoru, malom mjestan-cu između brda u kojem stoji naš novi OOUR.

Dočekali su nas toplo i srdačno, kao što je u tim krajevima običaj. Razgledali smo si proizvodne prostore. Bili smo veoma izne-nadeni, jer je strojni park, pro-izvodni prostori i uopšte sve za naše pojmove skoro nemoguće. Po temeljitom razgledanju pro-izvodnje, jer naše radnike je za-nimala svaka faza, a naročito ona faza na kojoj i sami rade, smo imali ručak u Prnjavoru.

Svima onima, koji su bilo kako pomogli kod organiziranja izleta, se zahvaljujemo, a suradnicima iz Prnjavora se ovom prilikom još jednom zahvaljujemo za topao doček i gostoprimstvo, te im želimo uspješno sudjelovanje s Novoteksom.

Polni vtisov, kaj so ljudje pretrpeli, kaj skriva trdnjava za svojimi debelimi zidovi, smo se poslovili od nje. Še pogled nazaj in navedenje skrivnosti, muke, trpljenja preteklosti.

»PIONIR« Prnjavor, upanje mnogih v tem kraju ter prijetno presenečenje za nas.

Jelica
Zdenka

Gimnastične vaje v TO Konfekcija I in v TO Tkanina — Šivalnica

Z gimnastičnimi vajami vplivamo na individualno počutje delavcev in njihovo zdravstveno stanje, nadalje preprečujemo in zmanjšujemo utrujenost in prispevamo k hitremu obnavljanju delovne sposobnosti, zmanjšujemo možnost poklicnih bolezni in težav, ki izvirajo iz enostranskih obremenitev gibalnega ustroja na delovnem mestu. Predvsem pa z vajami osveščamo delovne ljudi, da bodo v resnici poskrbeli za svoje telo in zdravje.

Pri uvajanju gimnastičnih vaj v rekreativni odmor je izredno pomembna osveščenost delavca, kajti le tako bo spoznal, da mu vaje koristijo in pripomorejo k boljšemu počutju. Mogoče so vaje na prvi pogled malo »smešne«, recimo vaja »desno uho, desno rame«, vendar ta vaja ima svoj pomen — razgibavanje vratnih mišic. Vse ostale vaje ravno tako prispevajo h krepitvi določene skupine mišic. V mladosti se sprenevedamo in si mislimo, kaj čem telovaditi, saj se počutim dobro in gibljivost je neznatna. Vendar z leti predvsem pri sedečem delu (konfekcija, šivalnica) pride do poklicnih poškodb.

Predvsem dobro poznam delo strojne šivilje in vidim, koliko je potrebno gimnastičnih vaj in rekreacije v prostem času, da je tele-

sna gibljivost normalna. Tudi vrhunski športniki, ki so izredno razgibani, pred vsakim nastopom naredijo splet vaj, da razgibajo vse dele telesa in tako veliko lažje nastopajo in zmanjšujejo nevarnost poškodb.

V TO Konfekcija izvajamo gimnastične vaje že tretje leto. Res je, da so gimnastične vaje monotone, vendar če jih izvajamo z mislijo, da nam koristijo, postajajo vaje bolj zabavne. Večkrat slišim pripombe, da vadbe pri rekreativnih odmorih ne učinkujejo dovolj za zastavljene naloge. Vendar če imamo vsakodnevno en odmor, je to 5 minut dnevno, kar znese mesečno 110 min, letno približno 22 ur. Če primerjamo z uro telesne vzgoje v srednji šoli približno 50 ur, potem ta številka ni tako majhna.

V TO Tkanina — šivalnica izvajamo gimnastične vaje dva meseca in mislim, da so bile vaje dobro sprejete. V kratkem bo izšla kaseta, posneta v Ljubljani, na kateri bodo gimnastične vaje z glasbo in bomo imeli možnost večkrat spreminjati splete vaj.

Rekreacija in šport plemenitita človeka in ga usmerjata k boljšemu počutju.

MIHA LEGAN

I. KOMPLEKS

Priloga: vaje, ki jih bomo izvajali v konfekciji in šivalnici v letošnjem letu.

1. vaja

2. vaja

3. vaja

4. vaja

5. vaja

6. vaja

7. vaja

8. vaja

II. KOMPLEKS

1. VAJA

2. VAJA

3. VAJA

4. VAJA

5. VAJA

6. VAJA

7. VAJA

8. VAJA

III. KOMPLEKS

1. VAJA

2. VAJA

3. VAJA

4. VAJA

5. VAJA

6. VAJA

7. VAJA

8. VAJA

Tudi gozdovi propadajo, mar ne?

V prejšnji številki našega glasila smo več pozornosti namenili jedrski nesreči v Černobilu in njenim posledicam, tokrat pa si bomo ogledali nek drug vir onesnaževanja okolja, ki že nekaj časa traja in ki se ga vsi skupaj premalo zavedamo. Gre namreč za naše gozdove, ki propadajo tako rekoč pred našimi očmi, mi pa ne ukrepamo.

Primarni vzrok za propadanje gozdov je onesnažen zrak. Po podatkih OECD povzroči 95 odstotkov škode v okolju. V Sloveniji propada okoli 60 odstotkov gozdov. Dokaz za to, da je zrak glavni vzrok propadanja gozdov in ekološke erozije okolja, je gotovo celjski primer. Dokazano je bilo, da žlebovi iz pocinkane pločevine propadejo trikrat prej v onesnaženem zraku kot v čistem okolju. Glavni onesnaževalec ozračja so termoelektrarne, železarne in kemična industrija, ki tudi nevarno onesnažuje podtalno vodo in možne izvire pitne vode. Drugod po svetu so proti vsem onesnaževalcem okolja uvedeni strogi zakonski predpisi, tako da je vsak morebitni onesnaževalec okolja dolžan namestiti čistilno napravo že pred začetkom obratovanja. Žal je Jugoslavija ena od redkih dežel, ki se ne drži mednarodnih predpisov o varstvu okolja, recimo mednarodne konvencije o zmanjševanju stopnje onesnaženosti zraka. Prav tako nimamo ustreznih zakonsko predpisanih mednarodnih normativov o zaščiti zraka in okolja, za kar bi bili odgovorni onesnaževalci.

V zadnjem času se nam tak nespameten odnos do narave že maščuje, ekološka erozija je vse bolj vidna, zato je tudi pri nas nujno potrebno sprejeti take zakone, da bi moral vsak morebitni onesnaževalec zraka in okolja namestiti čistilne naprave. Redno bi jih nadzorovali ekološki inštitut in pristojne inšpekcijske službe. Slednje moramo grajati zaradi dosejanega dela, ker večkrat niso ukrepale po predpisih in ob pravem času. To potrjuje tudi primer semiške Iskre, ki je z onesnaževanjem Krupe s kemikalijo PCB ogrozila zdravje ljudi ter izvire pitne podtalne vode. Za vse predlagane zakone bi morali veljati mednarodni kriteriji. Pri montaži in gradnji čistilnih naprav pa bi morali uveljavljati vse davčne in kreditne olajšave.

Dejanska vrednost čistilnih naprav je dosti manjša od škode, ki jo okolju povzroči industrija z onesnaževanjem, seveda pa onesnaževanje okolja in zraka nevarno vpliva na človekovo zdravje. Ceno za to pa plačujemo vsi — z onesnaževalci vred.

Tu moram opozoriti na zgrešeno tehnobirokratsko pojmovanje ekologov kot nasprotnikov razvoja in napredka. Nasprotno, ekologi se zavzemamo za čisto tehnologijo, ki ne bo onesnaževala okolja in za prav take energetske vire, temelječe na čisti tehnologiji in ekološko neoporečne. Danes je najbolj pereč ekološki problem gotovo propadanje gozdov, zato je potrebno takojšnje preventivno ukrepanje, in sicer:

— prepovedati bi morali izsekavanje zdravih jelk, ki so najbolj ogrožene;

— ker je gozd v celoti ogrožen, je treba zmanjšati letni izsek, še posebno na izsekanih površinah, ki jih je načela erozija onesnaženega zraka;

— začeti bi morali z intenzivnim pogozdovanjem izsekanih in zaradi onesnaževanja ogroženih

površin z odpornimi drevesnimi vrstami, kot so bukev, hrast itd.

Da bi bili ti zaščitni ukrepi učinkoviti, je še prej treba doseči, da bi bili vsi onesnaževalci zraka tudi po zakonu in predpisih primorani namestiti čistilne naprave.

Gozdove ogroža tudi sekanje noveletnih smrek, zato moramo začeti izdelovati plastične noveletne jelke za večkratno uporabo. Zavedati se moramo, da je gozdrno ogrožen. Kolikor je bolj izsekan, toliko bolj je izpostavljen eroziji.

Pri varstvu okolja moramo biti učinkoviti že danes, zavedati se moramo posledic propadanja gozdov in nasploh človekovega naravnega okolja, kajti jutri bo že prepozno. Uničevalen in neodgovoren odnos do narave, ki izhaja iz dobička za vsako ceno, je znak samouničevanja človeka tiste vrste, ki ga imenujejo Homo economicus.

ZVONE PRESKAR

Slovenija Jugoslavija

KOLENDAR PRIREDITEV 1986 — DOLENJSKA IN BELA KRAJINA

JULIJ

začetek julija
BRUSNICE PRI
NOVEM MESTU
praznik češenj

4. julija
DOL. TOPLICE

dan borca — prireditev za goste s kulturnim programom na jasi

4. julij dopoldne
proslava dneva borca na Gornjih Lazah

4. julija
MIRNA PEČ
tek — mali maraton

4. julija
SEMIČ
semiške igre

5. julija
DOL. TOPLICE
gozdarska noč na jasi

12. julija
OTOČEC
ribiški praznik na kopališču Otočec

11. julija do 1. avgusta
DOL. TOPLICE
Dolenjske Toplice skozi čas v besedi in fotografiji — razstava zapisov in fotografij o Dolenjskih Toplicah — v malem salonu zdraviliškega doma

konec julija
DOL. TOPLICE
poletna plesna šola v zdravilišču Dol. Toplice

19. julij zvečer
GRIBLJE
noč na Kolpi — zabavna prireditev

27. julij dopoldne
VINICA
igre na Kolpi — kulturno-zabavno-športna prireditev

KOPALNA SEZONA

Ali se tudi vi veselite počitnic? Česa vsega ne žrtvujemo, da bi bilo med počitnicami vse lepo in dobro? Takrat vendar pozabimo na vsakdanje skrbi, uživamo na soncu, morju ali planinah, počivamo... Radi se sprostimo tudi v oblačenju. To pa še ne pomeni, da ima »moda tudi počitnice«. Zato pred odhodom na morje pokukajmo v modne časopise, kakšne spremembe nam pri naša letošnja kopalna sezona.

Barve in tiski, značilni za letošnje poletno modo, se pojavljajo tudi v »mokri modi«. Zanimivi so afriški motivi in veliko cvetja, tiski pa so grafični ali grafitni. Barve so bleščeče, tudi fluorescentne. Po drugi strani pa so kopalni modeli lahko črne barve, posuti z bleščicami, kar imenujemo »american look«. Enodelni modeli so še vedno velika moda. Ti imajo velike izreze na hrbtu, včasih s prekrižanimi naramnicami, medtem ko so spredaj izrezi lahko prav tako drzni ali pa sramežljivo zapeti do vratu. Nedrčki pri bikinkah so brez ali z naramnicami, včasih z naborke ali pentljami, prav tako imajo naborke tudi hlačke. Značilnost enodelnih in dvodelnih kopalk so visoki izrezi ob nogah, ki včasih segajo že do pasu.

Oblačila, v katerih gremo na plažo, naj bodo preprostih krojev in prav tako živih barv in tiskov. Nepogrešljive so ohlapne srajce, dolge tunike, bombažne majčke in letošnji modni hit: kratke udobne hlačke z vzorcem cvetja ali sadja.

Modno ali pa »samo« udobno oblečeni — želim vam prijetne počitnice.

KSENJA SKULJ

REPUBLIŠKA TEKSTILIADA V SMUČANJU

V marcu je bila na Rogli 26. tekstiliada v veleslalomu, katere se je udeležila tudi ekipa DO Novoteks. Rezultati po kategorijah so bili takile:

V kategoriji moški IV je Karel Barbič zasedel 36. mesto; nastopilo je 66 tekmovalcev.

V kategoriji moški III je Bruno Koprivnik zasedel 19., Rihard Resnik 22. mesto, Bojan Florjančič je odstopil; nastopilo je 112 tekmovalcev.

V kategoriji moški II je Miha Legan zasedel 36., Jože Kralj pa 79. mesto; nastopilo je 134 tekmovalcev.

V kategoriji moški I je Zdenko Ban zasedel 34., Zlatko Željko 84. in Mirko Zupančič 98. mesto; nastopilo je 112 tekmovalcev.

V kategoriji ženske III je Anica Željko zasedla 40. mesto, Anica Resnik je bila diskvalificirana, Marija Travižan pa se je težko poškodovala in ji želimo čimprejše okrevanje; nastopilo je 71. tekmovalk.

Zimski oddih na zasneženi Popovi Šapki

Mogoče se vam zdi, da je smučanje že daleč za nami in si v mislih že slikate morje, plažo... Nekaj pa nas je tudi takih, ki nas »mrzlica smučanja« še drži. Žal smučati skorajda ne moremo več, zato pa toliko bolj obujamo spomine na marec, na Popovo Šapko in spoznanstva z iemvejevci.

Popova Šapka je na koncu Jugoslavije, 16 do 18 ur vožnje z avtobusom, toda ne za nas, vztrajne smučarje. To pot smo prevozili v »debelih« 25 urah po ledeni cesti. Vožnja je bila zelo pestra, saj smo poleg drsanja po cesti videli tudi mnogo nesreč, tako da je bila bledica na naših obrazih vso pot prisotna. Toda zaradi tega v avto-

V kategoriji ženske II je Cirila Kušer zasedla 27., Majda Vesel 43., Marjeta Vesel 71. in Mira Kump 87. mesto; nastopilo je 123 tekmovalk.

V kategoriji ženske I je Lidija Murgelj zasedla 36., Jelena Ban pa 78. mesto, nastopilo je 152 tekmovalk.

Ekipno je naša ekipa zasedla odlično 13. mesto, od 31 ekip. To je do sedaj najboljši dosežek v ekipnem seštevku.

MIHA LEGAN

busu ni manjkalo dobre volje, »štosov«, pesmi, dobre kapljice in celo poskočne polke, da nam je pregnala bledico, in naša lička so bila ponovno zdravo rdeča, kot je treba.

Slabo voljo — dolga vožnja, srečanje z nižjim standardom, kot smo ga mi navajeni — smo premagali, saj so nam občutno nižje cene in prekrasno vreme popravili razpoloženje. Sonce, nebo brez oblaka in sneg, ki je s svojim kristalnim lesketanjem privabil na naše zaspane in utrujene obraze nasmeh.

Komaj smo čakali naslednji dan, da si na noge natakemo »prijetno obušalo« — pancerce in smuči. Dolenjci ne bi bili to, kar

smo, če ne bi takoj razkazovali svoje smučarsko znanje. Začetniki so se kaj hitro navduševali nad pridobljeno kontrolo nad smučmi, prvimi zavoji in strminami, ki so jih premagali. Boljši in malo boljši smučarji, pa so uživali v malo bolj elegantnih zavojih in vsak dan z boljšo tehniko, v premetavanju med kuclji in v neponovljivi smuki po celem snegu, ki ga ni in ni hotelo zmanjkati.

Voditelji Miha, Boris, Jože in Miro so to naše znanje potrpežljivo »prilili«, iz dneva v dan in nam obenem pustili tudi dovolj svobode, da smo »hvatali braun boju«. Časa na pretek, smučanja dovolj, tereni lepi, čeprav malokrat strasirani. Kar je pa najvažnejše — poleg lepega vremena, skoraj nobenih vrst ob žičnicah, kar za našo lepo Slovenijo ni vsakdanje.

Poleg »super« smučanja pa so nam ostali še večeri v hotelu. Tu smo šele dokazali, kaj znamo Dolenjci. Svojim prijateljem Makedoncem smo dokazali, da smo prijetni in družabni ljudje. Sprva so nas resni in zadržani ostali hotelski gostje in gostinsko osebje gledali malo po strani, kmalu pa so se skupaj z nami smejali našim norčijam. Gostinsko osebje je sprva malo godrnjalo, na koncu pa so nam v marsičem popuščali. Posebno popularni so bili naši družabni večeri, kjer so voditelji

in posamezne skupine poskrbeli za organizirano zabavo. Če omenimo, da smo ob takih večerih hodili po hotelu oblečeni v »šeike«, »kelnarice«, »nune«, »krave«, ni čudno, da začudenosti Makedoncev ni bilo ne konca ne kraja. Komentar: »Opet ovi ljudi Slovenici« in smeh od srca se je pogosto slišal po hotelu.

No, še malo o strežnem osebju, katero je bilo, med nami rečeno, velikokrat »cepljeno proti hitrosti«. Čas strežbe je bil namreč njihov rekord in izreka »polako, nikud se ne žuri« so se dosledno držali. Tako je bilo iz dneva v dan, iz večera v večer, do zadnjega dne. V smučanju smo napredovali, ostale so nam samo še »finese«, ki pa res niso tako pomembne. Kdo pa je še gledal, ali imaš pri smučanju noge skupaj ali narazen, ali imaš lepo držo, ali se držiš, kot da bi »požrl kol«. To pride na vrsto naslednjic.

Da, imeli smo tudi tekmovanje, na katero smo se pripravljali bolje kot svetovna smučarska elita. Naši vaditelji so pripravili tako progo, da jo je večina s strahom opazovala in upala, da se bo znašla med vratci. In rezultati? Te smo zvedeli šele zvečer ob slovesni podelitvi medalj. Poleg teh pa so bile podeljene tudi diplome za posebne uspehe na raznih področjih: najvztrajnejši smučar, najboljši plesalec, najbolj duhovit, naj, naj...

Na koncu bi še poudarili, da je smučarski tečaj, v organizaciji dveh DO, dobro uspel. Skovali smo nova spoznanstva z delavci kolektiva IMV. Strah, da se z njimi ne bomo »ujeli«, je bil popolnoma odveč. Naše prijateljstvo s kolegi IMV je prišlo tako daleč, da smo se udeleženci tečaja udeležili skupnega piknika na Gornjih, pri Miklavžu.

In ne na koncu: iemvejevci, na svidenje prihodnje leto v Makedoniji ali kje drugje, kajti za smučanje kraj sploh ni pomemben.

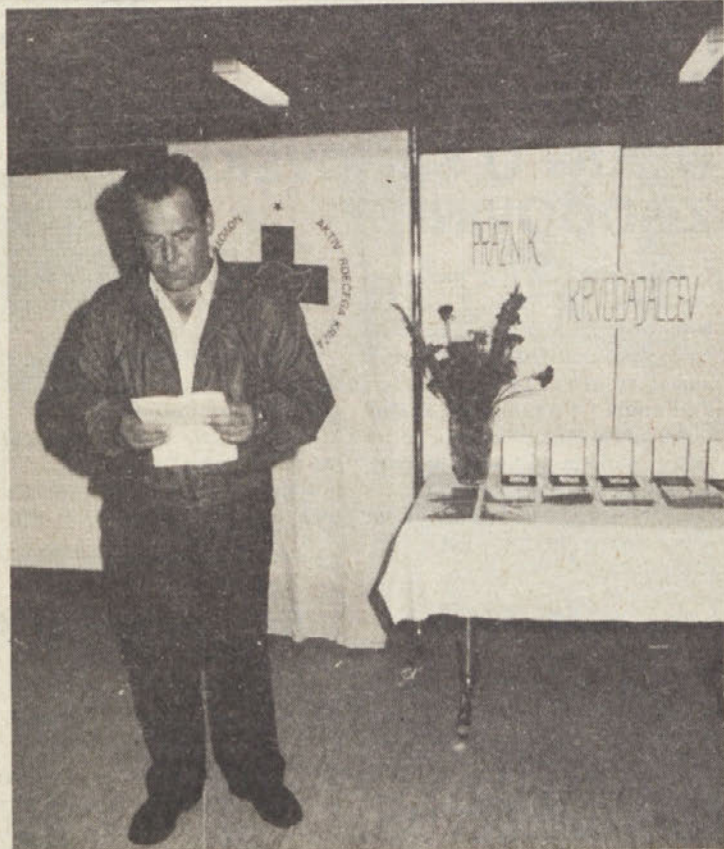
Udeleženci smučarskega tečaja iz Novoteksa

Foto-vtisi s praznika krvodajalcev

HVALA ZA ŽIVLJENJE
TEBI, KI SI DAL
KRI IZ ŽIL
DEL SEBE SAMEGA.

PRIŠLI — ODŠLI

V maju so se v naši delovni organizaciji zaposlili:

TOZD TKANINA

DE tkalnica: Miha Bukovec, Janez Bukovec, Slobodan Ivanjič
DE oplemenitilnica: Milka Knežević, Branko Brinjevec

TOZD KONFEKCIJA:

Milena Pungerčar, Ivka Dražetič

TOZD TRGOVINA: Milena Šarenac (prod. Trebinje)

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

prodajni sektor: Andrej Gabron — pripravnik, za določen čas, Albin Mamič — zaposlitev za določen čas

kadrovsko-splošni sektor: Nurif Rizvanović — zaposlitev za določen čas

V istem času so naši delovno organizacijo zapustili:

TOZD TKANINA

DE priprava: Dragica Jotanič, Ana Šegulja
DE predilnica: Ivanka Šašek
DE Tkalnica: Franc Drobne, Mirjana Ilič, Alojz Ržen, Peter Berus — odhod v JLA;

TOZD KONFEKCIJA: Marija Erjavec

TOZD TRGOVINA: Slavica Milenovič (prod. Aleksinac), Ivana Pleadin (prod. Karlovac), Ankica Rušič (prod. Aleksinac)

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB:

prodajni sektor: Franc Kukman, Nebojša Stojkovič

kadrovsko-splošni sektor: Brane Frankovič

VIDA KOLENC

NOVOTEKS

*Stroji brnijo,
hlače krojijo,
predejo, tkejo in ropotajo,
delavcem miru ne dajo.
Tu delajo blago in hlače,
ki naprodaj so,
mama mi jih veselo prinese,
meni pa jih pri igri »raznese«.*

ANA ŠEPIS

3. a

osnovna šola XII. SNOUB
Bršljin

NEKAJ O ŠAHOVSKI ZGODOVINI

Zanesljivih virov o nastanku kraljevske igre ni. Z veliko gotovostjo pa je moč trditi, da je njena pradomovina nekje v Aziji, najbolj verjetno v Perziji ali Indiji. Prvi pisani vir o čaturangi, kakor se je takrat imenoval šah, je iz šestega stoletja. Evropa je prevzela šatrandž, arabsko različico šaha, prek trgovcev, ki so ga na staro celino prinesli nekje ob prelomu tisočletja.

Pravila igre so se skozi zgodovino vseskozi spreminjala. Arabci so šatrandž gojili kot tekmovalje v umski moči, v takrat barbarski Evropi pa je postal oblika hazarda.

V 15. stoletju je šah doživel svojo reformo, povečalo se je število šahistov, pojavljati so se začeli prvi učbeniki. Prvi avtorji so bili Španci in Portugalci, deloma tudi

Italijani, znana imena iz tega obdobja pa so Lucena, Damiano, Ruy Lopez, Greco.

Šah je bil dolgo časa zaprt med debele stene gradov in meščanskih hiš, dvobojev niso poznali.

V 18. stoletju se je šah obogatil še z enim elementom — logiko. To poslanstvo so opravili Francozi prek dveh velikih mojstrov, Phi-

Šahovske figure iz različnih časov in dežel

lidorja in Labourdonnaisa. V tem obdobju se je zanimanje za šah skokovito povečalo. Igra na 64 poljih je prodrla med vse sloje. Z razmahom civilizacije šah ni bil več privilegirana zabava visokih izobražencev, plemičev in bogatašev. Ustanavljali so klube, turnirji niso bili več redkost. V kraljestvo šahovske boginje Caisse so začeli stopati novi narodi: nemški, ruski, madžarski, šah se je začel uveljavljati tudi v ZDA.

Vodilne osebnosti tega obdobja so bili: Staunton, Anderssen, Morphy in Zukertort. Prvi svetovni prvak pa je postal Steinitz leta 1886, kasneje pa so si podajali šahovsko krono Lasker, Capablanca, Aljehin, Euwe, Botvinnik, Smislov, Talj, Petrosjan, Spasski, Fischer, Karpov in Kasparov.

Ženski šah skozi svojo skromnejšo zgodovino ni bil nikoli tako atraktiven kot moški šah. Prvo svetovno prvakinja smo dobili

šele leta 1927 z Vero Menčikovo. Sledile so ji Rudenko, Rubcova, Gaprindašvili in Čiburdanidze.

Med največje šahovske velesile danes štejejo SZ, Romunijo, Madžarsko, Veliko Britanijo, Nizozemsko, Francijo, ZDA pa tudi Jugoslavijo.

KSENIJA SKULJ

ZAHVALA

Ob smrti mojega moža Edija se iskreno zahvaljujem delavcem Novoteksa za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje.

VLADIMIRA PIKL

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2200 izvodov.

Glavni in odgovorni urednik: Zvone Preskar. Izdajateljski svet: Miro Jovič (predsednik), Slavko Kavšek, Franc Brezovar, Jelica Spasovski, Jože Starešnič, Rudl Vlašič, Jože Zurc, Mojca Jurišič, Marjan Podlogar, Majda Dular in Zdenka Židanik. Uredništvo: Novoteks Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom DIC Novo mesto, TOZD Grafika, tisk Tiskarna Novo mesto.

POPRAVEK IZ ŠTEVILKE 5, LETO XIV, MAJ 1986

Moda pomlad-poletje 86

17. vrsta: možačasta linija...

32. vrsta: Značilne so žive barve...

45. vrsta: ... srajce z visokimi razporki.

57. vrsta: ... pri srajcah se pojavljajo naborki.

79. vrsta: Oblačila so feminilna...

KSENIJA SKULJ